

מסורת הש"ס

(א) נכלסן ישמעאל מגדל, (ב) גני העיר אכזריאל פי חומת העיר כלסון פסח, (ג) מנחת יצ: ע"ש, (ד) נגי תוס' לקמן בד, ד"ה מפני; (ה) נלקמן מקט"ו, (ו) עירובי כ, ע"ש נט, פ"ט, (ז) פי' בנייתם העשין לני, (ח) כ"ה: המנוול, (ט) נדברים ו, (י) דפ"ס הני ברה"ר וכו' להדיא, (י"א) ויזק מפרש העירן בערב חגרי, (י"ב) נעלין י"ד, (י"ג) נ"ל עין גלילי,

תורה אור השלם

1 שותם עשרה שנה עבדו את כרדלעומר ושלש עשרה שנה מרדו ובארבע עשרה שנה בא כרדלעומר והמלכים אשר אתו יצאו את הרפים בעששת שנה ואת הוידים בהם ואת האמיים בשנה קריתים: בראשית יד יד-2 בי קריתים אנתו ובעבדו לא עבדו אלהינו וט עליו עבדו לפני מלכי פרס לתת לנו מיתה לרומם את בית אלהינו ולהעמיד את דברינו ולתת לנו יד בידה וברישתו: עורא ט ט שמים לרום וארץ לעמק ולב מלכים אין תקי: משלי כה ג

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה חכר דומ' ג"כ ורש"י דפ' כירה ד' מה רכס ע"כ חכרי שם אומה שיהיה עם פרסיים ע"כ: (ג) ד"ה עגלא תלמא שליט, ג"כ ונפישין דף כג, דהה רש"י עגלא פי' ע"ש: (א) תוס' ד"ה ויהי ולא תחת וכו' וה"י עבד מפרדי פירש דחכריים הם כבורים מפסיקיים דומים למלכי חנל:

גליון הש"ס

גכ' חברים שהיו עוסקים בתורה מפסיקין לק"ש עי' מ"ק ט ע"כ תוס' ד"ה כלן כמלוא וכו' ויש עומד צוה הכלים בתשובות: חבתי' שפא ישיב ויצא: עין לעל ג ע"ה תוס' ד"ה עקרת גופו: תוס' ד"ה כגון ר"ש וחבירי' כעלי חייני קריאת שבע, עין כרכוס טו ע"ה תוס' ד"ה אמלן:

מוסף רש"י

ואפילו בשבת. יכול להשתנות כדי שיעבול זכר גופו (תנתינ ד"ה) ברישות הרבים וישתה ברישות היחיד. דמישינן שמה ימקן גופו למקום נגליו ויזיל הכלי עמו (שורבין כ, ובניין שם שם).

תוס' ישנים

(א) ואמר רבנו יעקב דהני גנין דין כקשקושי דמיין לפי שאין משתמשין עניינן כמו שהיו נעילין להשתמש על גנותיהן בימי תמימים ולפ"ה א"ל להביא כהני' יותר משאר גנין:

מוסף תוספות

א. דרדוקא בימיהם שהיה עיקר השמישין של הגני שהיו שוכבים עם הדין גנאי לעשות השמיש למעלה מבית הכנסת. הנהוט מנדיט סימן מ"א. ב. דאמרו ליה לר' יוחנן אתו חברי לבבל שנת נפל. תוס' גיטין ג, ג. עליה דרשב"י כי הוה יתיב במערותא. פי' הר"ן, T. אלמא הוה מפסיקין לתפלה, י"ל. שטע להדין. ה. והאי דנקט מצלו לאו דוקא. שטע להדין. ו. שעלין. מוס' הלל"ט. I. [גבין] היתה אבן מונחת לו בחורין. מוס' הלל"ט. ה. המשקים חפצים הצריכין לו בניהו. פי' הר"ן, ט. אפי' שותה בכלים שאינן צריכין לו. פי' הר"ן, אבל בלפנים שאינן צריכים לו בחורין פלוגתא דר"מ אוסר ורבנן שרי. רמב"ם, ד. דמחשבתו מושאי ליה מקום. רמב"ם, י"א. תוס'. תלמי' טוף: דאז חשוב כמנות ואפי' הוא מלך. (וע"ז הוא מביא דלי מהוילא דיו ע"י מ"ה)

יציאות השבת פרק ראשון שבת

יא.

וְלֹא תחת חבר. פירש בקונטרס חכר פרסיים ול"נ דפרסיים היו צבצל מימות כורש כדפירש"י צפ"צ דגיטין (דף י"א.) וחכרים בימי רבי יוחנן אמו לצבצל כדאמר בהבא על יצמתו (יבמות סג.)¹ ועוד דאמרין בקדושין (עב.) הראני פרסיים דומין לחיילות בית דוד

הראני חצרין דומין למלאכי חנלה משמע דחכרי אומה אחרת היא והא דאמר בפרק צ' דגיטין (דף י"א.) אלא חכרל שקל שרגל מקמייהו אמר רחמנא או בטולך או בטולא דבר עשו למימרא דבני אדומים מעלי מפרסיים והתניא אלהים הדין דרכה וגו' ידע הקצ"ה שאין ישראל יכולים לקבל רוב גזרותיו של עשו הרשע עמד והג' אותם לצבל לאו משום דחכרים היו פרסאי אלא עיקר היו הפרסיים והחכרים שנייהם היו כפופין להן ומשני הא מקמי דלחו חכרי לצבל היו פרסאי מעלו מרומאי והא דקאמ' או בטולך או בטולא דבר עשו כתר דלחו חכרי לצבל בימי ר' יוחנן כדמוכח שרגל על יצמתו (יבמות סג.) והרשיעו את הפרסיים דרומיים מעלי מפרסאי ורש"י פירש שם דלחו חכרי לצבל פרסיים בימי כורש ול"נ כדפירש"י דהא בימי רבי יוחנן אמו חכרי ופרסיים בימי כורש וכדמוכח בקדושין (דף עב.) דלאו אומה אחת הן והר"ר יעקב מקורביל (ט) מפרש דחכרים היו משרתים מפרסיים דומים למלאכי חנלה לפי שלוצזים בגדים שחורים ורזזים ויינו דשקל כדומר שרגל להביא לעי' שלח:

בגון אנו מפסיקין בין דקריאת שמע בין דתפלה. והא דאמר ליה רבי זירא לרבי ירמיה ט מסיר אזנו משמוע תורה וגו' וי"ל תורתו הימה אומנתו או עדיין לא הימה שעה עוברת:

בגון רבי שמעון בן יוחי דחבריו. והא דאמר לקמן (דף לג.) ג' הוה מטייט (תוס' תפלה) לניש ומכני ומללי' הווא מ'מלי היינו ק"ש: **בעיבור שנה**. שלא יתקלקלו המועדות:

שפא ישבח ויצא. אליבא דרזא דאמר לא גזרי גזירה לגזירה אין לפרש שמה ישבח המחט' דאפילו יא' ליכא איסור דלורייתא כדליחת צפ"צ דצ"ק (דף ט.)² תכיר צה ושכחה לענין שנת פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה אלא שמה ישבח את המחט להנניעו עד שיהיה שנת ולצסוק כשיזכור את המחט ישבח שהוא שנת שמה: **לא יעמוד** אדם ברה"ד וישתה ברה". כהנאמ' תפילין (עירובין דף נט.) מוקי לה כחפלים האלריים לו ודברי הכל פי' אפי' רבנן דאמרי עומד אלס כהני' ומטלטל כהני' הכא מודו דכיון דלרין לשמות³ איכא למישח שמה יציאס אללו⁴ וא"ת השתא נמי כי יניס ראשו ורובו אמאי שיי הא מפיק מנהי' לרה"ר שלוקח כרהי' ונחית בצנטו כרה"ר דהכי אמר התם השתמי מים ורק חייב חטאת ויש לומר דצליעתו היינו כהנאמ' ואין לחוש שמה ששז נכנסים לתוך דאמרי⁵ (לקמן דף פ.) הויא דיו לכחז צ' אומיות וכמנן

אפילו חשיכה דחנינן בתרה מנחה היא. תנן התם בסוף עירובין, לא יעמוד אדם ברה"ר וישתה ברה"ר, ולא ברה"ר וישתה ברישות

היחיד, א"כ הכניס ראשו ורובו למקום ששותה

(א) אולי כיון רבנו תנחית לעולם למשיח המוסי' כחידושי לשבת בתפועל ששעה רב אשי שלח חכרי הניט על מהה נשאלת כחורנה לעולם

עין משפט נר מצוה

סח א מיי' פי"ה מהל' תפלה כל' ט טוש"ע א"ח פי' ק טעף צ: סבט ט טוש"ע שם: ע ג מיי' פי"ה מלכות מנחת הללס יצ סמנ עשין דרבנן ג טוש"ע א"ח פי' רכ טעף ג ובל"ז כלן ונפיק' דתענית ד' קע"ב. דאמ' כלן ונפיק' דברכות פי' ה' ונפיק' דתעני' פי' טו:

עא ד מיי' שם טוש"ע א"ח פי' תחשט טעף צ: **עב** ד מיי' וסמנ שם טוש"ע א"ח פי' רכח טעף ד: **עג** ד מיי' פי"ד מלכות דברים סמנ טו סמנ ללאן רכח טוש"ע א"ח פי' תחשט טעף צ:

עד ד מיי' פי"ב מהל' ק"ש הללס ה ופי' מהל' תפלה כל' סמנ עשין יט טוש"ע א"ח פי' קו סמנ ג:

עה ט מיי' פי"ב מהל' ק"ש הללס ה: **עו** י מיי' פי"ט מהל' שנת הללס ט סמנ ללאן סה טוש"ע א"ח פי' רכח טעף ו:

עז כ מיי' פי"ו מהל' שנת הללס צ סמנ שם טוש"ע א"ח פי' ט טעף צ:

רבינו חננאל

שותים עשרה שנה עבדו את כרדלעומר ושלש עשרה שנה מרדו, הרי כ"ה שנה, ובארבע עשרה למרידה בא כרדלעומר והחורבה נמצאת שיהיה כ"ו שנים ותשולום ג"כ לישבתה. וכל עיר שנגזרתה בגזרות מן הכנסת סופה ליחרב שנאמר לרומם בית אלהינו ולהעמיד את שגגותיה הכנסת למעלה מכל גג דלא ליחרב מהאי עין אלעולם. אמר רב תחת נכרי ולא תחת ישמעאל, תחת ישמעאל ולא תחת חכרי, שהן רעים, כדורסין ביבמות תחת חבר ולא תחת תיח', כלומר אין בו כח להציל מיד הרשעים בבורע רבה, וכ"ש יתום ואלמנה. אמר רב כל חולי ולא חולי מטייט, וכל כאב ולא כאב לב, כל מחוש ולא מחוש ראש, אמר רב יפה תענית לחלום כאש בעורת. אמר רב חסדא וכו' ביום, אמר רב יוסף ואפילו בשבת. (ואינו תענית אדם) זה שאמר רב לוח את תעניתו ופורע (ואינו תענית חלום) אלא שקיבל עליו מצמצם להתענות בו. ואפילו אם יצטרע בו אונס לוה פורע, ודיוקנין מואה דרסי' בתעניות צצרא קביל עליה כי הא שמעיה היבא דאריע בר (צצור או אונס). אמר רב לוח אדם תעניתו ופורע ותענית חלום בין אפילו וכו' לא. אם התחילו אין מפסיקין כ"ר. ואוקימנא סיפא איצטריך לדברי תורה, דתניא חברים שהיו עסוקין בתורה מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה. א"ר יוחנן לא שנו אלא כגון רשב"י ורבנן שותה ברישות היחיד. דמישינן שמה ימקן גופו למקום נגליו ויזיל הכלי עמו (שורבין כ, ובניין שם שם).

^(א) אולי כיון רבנו תנחית לעולם למשיח המוסי' כחידושי לשבת בתפועל ששעה רב אשי שלח חכרי הניט על מהה נשאלת כחורנה לעולם כשעמיד הקב"ה לחור נמי דמיקום לשון ודליאמ' כבכיתו ג"כ כי מחזור גם היא לישובה. והיינו דכתיב ולעמדין עמי מרוביו ע"ש ודוק.